

*บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

กิตติภรณ์ ฮามพิทักษ์^{1*} อำนวย มีราคา²

¹ นักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

² อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

*Corresponding author e-mail: kittipanhampituk@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย และ 2) เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 279 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง สุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 ระดับค่าความเชื่อมั่น 0.969 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ ของเซฟเฟ (Scheffe') ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา; การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

* Received: 2 March 2025, Revised: 12 March 2025, Accepted: 13 March 2025

The Role Of School Administrators In Promoting Student-Centered Learning Process Under The Nong Khai Secondary Educational Service Area Office

Kittipan Hampituk^{1*} Aumnuay Meeraka²

¹Master of Education Program in Educational Management, Pitchayabundit College

²Lecturer of Faculty of Education, Pitchayabundit College

*Corresponding author e-mail: kittipanhampituk@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the role of school administrators in promoting learner-centered learning process under the Office of the Secondary Education Service Area, Nong Khai, and 2) compare the opinions of school administrators and teachers on the role of school administrators in promoting learner-centered learning process under the Office of the Secondary Education Service Area, Nong Khai, classified by position, school size, and work experience. The sample group consisted of 279 school administrators and teachers. The sample size was determined by Krejcie & Morgan using stratified random sampling. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with content validity ranging from 0.67 to 1.00 and a reliability of 0.969. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and Scheffe's pairwise differences test. **The research results found that** 1. The role of school administrators in promoting student-centered learning processes in the Nong Khai Secondary Educational Service Area Office was overall at a high level. 2. The comparison of opinions toward the role of school administrators in promoting student-centered learning processes classified by position and work experience, showed no significant difference overall. When classified by school size, there was a statistically significant difference at the .01 level.

Keywords: Role of school administrators; Student-centered learning process

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้ให้หลักการและกรอบแนวคิด แนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยจะดำเนินการปฏิรูปการศึกษาใน 4 ด้าน คือ การปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการ การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปกระบวนการเรียน การสอน การพัฒนาวิชาชีพ และบุคลากร กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปงานของกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว โดยเน้นที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนให้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2545)

ในปัจจุบันการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษายังคงขาดความชัดเจน และไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของครูผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมี

เพียงคู่มือประเมินสมรรถนะครูจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีและประเมินผลการปฏิบัติงานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้เท่านั้น อย่างไรก็ตาม คู่มือดังกล่าวยังขาดรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อให้ครูสามารถบรรลุตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดได้อย่างเต็มที่ การศึกษาของกลุ่มงานวิจัยจากสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษาพบว่า การพัฒนาครูจากหน่วยงานต่างๆ ยังขาดระบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ โดยปัญหาหลักที่พบคือการขาดคุณภาพและมาตรฐานที่ชัดเจน ซึ่งส่งผลให้หลักสูตรและเนื้อหาการอบรมยังไม่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูผู้สอน เน้นการเรียนรู้ทฤษฎีมากเกินไปจนขาดการปฏิบัติจริง ทำให้ครูไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริงในห้องเรียน นอกจากนี้ยังขาดการติดตามและประเมินผลการอบรมอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554)

การประเมินผลการเรียนที่สอดคล้องกับสภาพจริงควรพิจารณาจากหลายด้าน ทั้งพัฒนาการของผู้เรียน พฤติกรรม การมีส่วนร่วมในกิจกรรม และการทดสอบที่บูรณาการไปกับกระบวนการเรียนการสอน ในขณะที่ครูต้องพัฒนาวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพและทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญถือเป็นกลยุทธ์หลักในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แนวทางนี้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพ เป็นแนวคิดที่ได้จากทฤษฎีการเรียนรู้และปรัชญาการศึกษาที่มีการพัฒนาและพิสูจน์ประสิทธิภาพ การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน นอกจากนี้ยังครอบคลุมการพัฒนา IQ กับ EQ สู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี อย่างมีความสุขต่อการดำเนินชีวิต (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2553)

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรับผิดชอบในการกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากร และดำเนินการพัฒนาให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตน พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการให้รางวัลเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานนอกจากนี้ ผู้บริหารยังมีหน้าที่สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ขณะเดียวกัน ผู้บริหารต้องวางแผนการนิเทศ จัดกิจกรรมการนิเทศ รวมถึงกำกับติดตามและประเมินผลการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย (เข้มทอง ศิริแสงเลิศ, 2555)

จากข้อมูลที่น่าเสนอ พบว่าปัญหาเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไขคือคุณภาพของผู้เรียน รองลงมาเป็นปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน โดยผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย แสดงให้เห็นแนวโน้มที่น่ากังวลเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยระหว่างปีการศึกษา 2564-2565 พบว่าคะแนนเฉลี่ยรวมลดลง โดยรายวิชาภาษาไทยและสังคมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยลดลง แม้ว่ารายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษซึ่งจะมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นก็ตาม และเมื่อพิจารณาแนวโน้มระยะยาว (ปีการศึกษา 2560-2564) ได้พบว่ามี

คะแนนเฉลี่ยของทุกรายวิชาไม่ถึงร้อยละ 50 และมีแนวโน้มต่ำลงอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย, 2567)

จากปัญหาและแนวคิดดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจถึงความสำคัญของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาใน การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา หนองคาย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน เพื่อนำข้อมูลไปเป็นแนวทางส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน รวมทั้งการพัฒนาเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จำแนกตามตำแหน่ง ขนาด สถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 68 คน และครูผู้สอนจำนวน 947 คน รวมจำนวน 1,015 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 19 คน และครูผู้สอน 260 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของ Krejcie and Morgan และสุ่มแบบชั้น (Stratified random sampling) จากนั้นทำการสุ่ม ง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก จำนวน 279 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย มี 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การ ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 1) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 2) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ ชุมชน 3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

3.1.1 สร้างแบบสอบถาม ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้พิจารณาความถูกต้อง และความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) แล้วคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC) แล้วเลือกคำถามข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) มาเป็นคำถามในแบบสอบถาม

3.1.2 ใช้แบบสอบถามจากการปรับแก้ไปทดลอง (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 30 คน จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.75 ขึ้นไป (Cronbach, 1984 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543) และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม เท่ากับ .969

3.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.3.1 สถิติทดสอบที (t-test) แบบ Independent Samples

3.3.2 สถิติทดสอบเอฟ (F-test) แบบ One-way ANOVA กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบของเซฟเฟ (Scheffe's Method) เนื่องจากสามารถใช้กับ กลุ่มตัวอย่างที่เท่ากันหรือต่างกันได้

ผลการวิจัย

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ระดับมาก ส่วนด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ระดับมาก รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมและรายด้าน

การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.61	.27	มากที่สุด
2. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.45	.40	มาก

การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.40	.54	มาก
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.49	.30	มาก
รวม	4.49	.24	มาก

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จำแนกตามตำแหน่ง พบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน และประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตาราง 2 - 4

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมและรายด้าน โดยจำแนกตามตำแหน่ง (n=279)

ตัวแปร	ผู้บริหาร		ครูสอน		t-test	P-value
	n=19		n=260			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.62	.29	4.61	.27	.109	.913
2. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.41	.37	4.46	.40	-.484	.629
3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.44	.59	4.40	.54	.285	.776
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.47	.28	4.49	.30	-.216	.829
โดยภาพรวม	4.48	.22	4.49	.24	-.080	.937

* $p \geq 0.05$

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวการเปรียบเทียบบทบาทของ ผู้บริหาร

สถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยจำแนกตามขนาดสถานศึกษา (n=279)

ตัวแปร		SS	df	MS	F	p
1. ด้านการจัดกระบวนการเรียนการรู้	ระหว่างกลุ่ม	.238	2	.119	1.557	.213
	ภายในกลุ่ม	21.065	276	.076		
	รวม	21.303	278			
2. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	9.619	2	4.810	36.431**	.000
	ภายในกลุ่ม	36.437	276	.132		

ตัวแปร		SS	df	MS	F	p
	รวม	46.056	278			
3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	16.680	2	8.340	34.934**	.000
	ภายในกลุ่ม	65.890	276	.239		
	รวม	82.569	278			
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.049	2	.025	.261	.771
	ภายในกลุ่ม	26.185	276	.095		
	รวม	26.235	278			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.051	2	.525	9.300**	.000
	ภายในกลุ่ม	15.590	276	.056		
	รวม	16.641	278			

** $p < .01$

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

ในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน (n=279)

ตัวแปร		SS	df	MS	F	p
1. ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	.018	2	.009	.116	.891
	ภายในกลุ่ม	21.285	276	.077		
	รวม	21.303	278			
2. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.032	2	.016	.095	.909
	ภายในกลุ่ม	46.025	276	.167		
	รวม	46.056	278			
3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.651	2	1.325	4.577*	.011
	ภายในกลุ่ม	79.919	276	.290		
	รวม	82.569	278			
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.235	2	.118	1.248	.289
	ภายในกลุ่ม	25.999	276	.094		
	รวม	26.235	278			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.208	2	.104	1.748	.176
	ภายในกลุ่ม	16.433	276	.060		

ตัวแปร	SS	df	MS	F	p
รวม	16.641	278			

* $p \leq .05$

อภิปรายผล

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านที่สูงที่สุด ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการในสถานศึกษามีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษามีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรเนื้อหาสาระในแต่ละระดับชั้น จัดประชุม กำหนดทิศทางและเป้าหมายของหลักสูตร มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการสนับสนุนครูในการออกแบบและดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ รวมถึงการจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยประชุมหาแนวทางเพื่อกำหนดนโยบายและทิศทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ผลวิจัยนี้สอดคล้องกับสุรพงศ์ อึ้งโพธิ์ (2562) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยาภรณ์ พูลชัย (2565) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูมีการสื่อสารและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานและการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีเป็นระบบ ซึ่งทำให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับแนวทางการบริหารและการดำเนินงานของสถานศึกษา รวมถึงการทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ดีและเป็นทีม ทำให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ชินนะ (2567) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมและพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริบทของโรงเรียน และขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดใหญ่อาจมีทรัพยากรและบุคลากรที่มากกว่า ทำให้สามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนได้หลากหลายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย แต่การบริหารจัดการอาจต้องใช้วิธีการที่ซับซ้อนและต้องมีการวางแผนที่ดี อาจมีผลต่อความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อาจมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่าโรงเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยรวมแตกต่างกัน เช่นเดียวกับการศึกษาของระติวรรณ สุขศิริ (2561) เรื่อง การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของ ผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการศึกษาของชุดิมาพร เซาว์นไว (2564) เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับปิยาภรณ์ พูลชัย (2565) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลวิจัยพบว่า ครูที่ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันแตกต่างกัน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน อาจมีมุมมองและความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีประสบการณ์มาก อาจมีความคุ้นเคยกับรูปแบบการสอนแบบเดิม และมองว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องยาก ในขณะที่ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า อาจเปิดรับแนวคิดใหม่ๆ และมองว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นสิ่งที่จำเป็น โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพงศ์ อังโพธิ์ (2562) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลวิจัย พบว่า จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ

สอดคล้องกับ ปิยาภรณ์ พูลชัย, (2565) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลวิจัยพบว่า จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน จัดอบรมเกี่ยวกับแนวทางการวิจัยในชั้นเรียน ให้การสนับสนุนด้านเวลา ด้านทรัพยากร รวมทั้งมอบรางวัลหรือประกาศเกียรติคุณ และสนับสนุนให้ครูได้นำเสนอผลงานวิจัยในเวทีวิชาการ

1.2 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดโครงการบริการวิชาการ เช่น การอบรมทักษะอาชีพ เทคโนโลยีดิจิทัล หรือความรู้ด้านการเกษตร เพื่อเป็นศูนย์กลางของวิชาการของชุมชน ให้สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นและสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา

1.3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม หาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมจากภายนอก ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และนำเสนอความสำคัญของเทคโนโลยีต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการเหล่านี้จะช่วยให้โรงเรียนมีสื่อและนวัตกรรมที่ทันสมัย ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในยุคดิจิทัลได้อย่างมีคุณภาพ

1.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานด้านการพัฒนาหลักสูตร ดังนั้น สถานศึกษาควรวางแผนการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ สนับสนุนการพัฒนาครู ใช้เทคโนโลยีในการจัดการหลักสูตร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง หากดำเนินการอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้หลักสูตรของสถานศึกษามีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น และส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจเฉพาะตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบในการส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ดังนั้นหากเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจะมีประโยชน์ต่อการอธิบายการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ชัดเจนมากขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาครูผู้สอน และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

ผลวิจัยสรุปได้ว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ซึ่งบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ถือเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนและการจัดกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยบทบาทผู้บริหารสถานศึกษานั้นอาจเกิดจากองค์ความรู้ ความสามารถ ประกอบกับประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับบทบาทของตนเอง และพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม นอกจากนี้ ควรมีการสร้างความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เข็มทอง ศิริแสงเลิศ. (2555). *การบริหารจัดการเรียนรู้ในประมวลชุดวิชาการจัดการและบริหารองค์การทางการศึกษา*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชุดิมาพร เขาวนไฉ (2564) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 3(1), 19-28.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาสน.
- ปิยาภรณ์ พูลชัย. (2565). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สุวีริยาสาสน.
- ระติวรรณ สุขศิริ. (2561). การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของ ผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ศิริพร ชินนะ. (2567). การส่งเสริมและพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการและการพัฒนา*, 4(2): 9-18

- สุรพงษ์ อึ้งโพธิ์. (2562). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(1), 162-177.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย (2567). *แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). *นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)*. โอเดียนสโตร์.